

Børnerapport 4
November 2009

Klimaforandringer 2009

'Det handler jo om, hvor lang tid
menneskene bliver ved med at
leve eller ej'

En undersøgelse i Børnerådets
Børne- og Ungepanel

Børnerådet

Kære tidligere medlemmer af Børne- og Ungepanelet

I juni måned bad vi jer svare på et spørgeskema om klimaforandringer. Desværre nåede kun meget få af jer at besvare det, inden det blev sommerferie.

Den lave svarprocent betyder, at vi ikke kan lave lige så mange spændende analyser, som vi plejer. Med så få besvarelser kan vi heller ikke udtale os om, hvad 7. klasseelever generelt mener om klimaforandringer. Derfor har vi denne gang ikke lavet en af de store rapporter. Men det betyder naturligvis ikke, at I skal snydes for en tilbagemelding på jeres svar. Vi sender derfor denne børnerapport nr. 4 i 2009 fra Børnerådet til dig og din klasse.

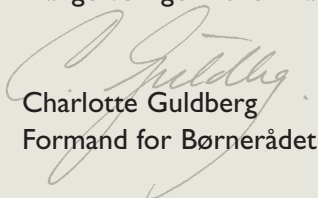
Rapporten omhandler i alt 228 børn fordelt på 12 skoler og kommer omkring jeres kendskab og holdninger til klimadebatten og klimaforandringer. I fortæller blandt andet om, hvad debatten om klimaforandringer betyder for jer. Og om hvordan I forestiller jer, at I - generationen, der skal leve med klimaforandringerne - kan inddrages i klimadebatten. Det har I rigtig mange gode forslag til.

Vi sætter stor pris på jeres besvarelser. I har været gode til at reflektere over de spørgsmål, vi har stillet, og jeres tanker er vigtige og relevante, når vi skal forstå, hvad klima og klimaforandringer betyder for unge.

Vi håber, du synes, det har været sjovt at være med i undersøgelsen – og i panelet. Tak for hjælpen!

Mange venlige hilsner fra

Charlotte Guldborg
Formand for Børnerådet

Klimaforandringer er et alvorligt problem!

- det synes langt de fleste af jer. I mener, det er et vigtigt emne, fordi:

- det handler om fremtiden og dermed det liv, som I og jeres børn går i møde
- det er et uundgåeligt og livsvigtigt emne
- vi rent faktisk har muligheden for at gøre noget ved det og modvirke klimakatastrofer
- vi øger vores overlevelseschancer, hvis vi forholder os til det

Mange af jer er bekymrede for, om verden vil gå under, hvis vi ikke forholder os til klimaproblemerne. I frygter, at I mister den verden, I kender. Som en af jer skriver:

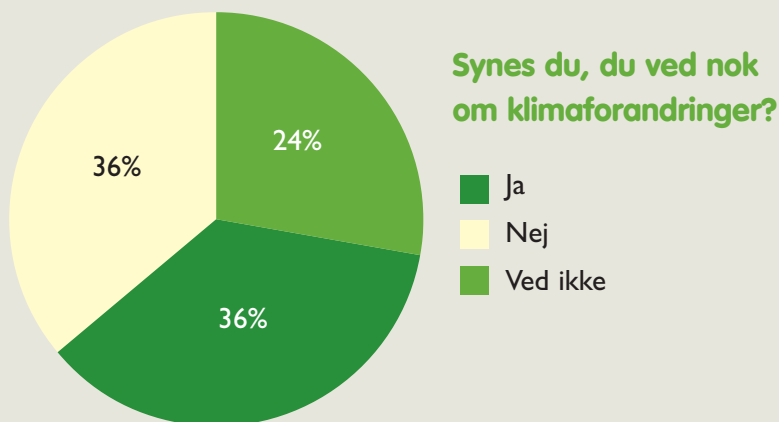
Det handler om vores verden, om hvor godt vi passer på den. Det nytter jo ikke noget, hvis den verden, vi lever i, forsvinder, for hvor skal vi så være?

På trods af at rigtig mange af jer har en holdning til og bekymrer jer om klimaproblemerne, er det dog også tydeligt, at det er et emne, der optager jer meget lidt i dagligdagen. Rigtig mange af jer fortæller, at I ikke interesserer jer så meget for klimaforandringer nu, men nok vil gøre det, når I bliver ældre. I siger fx:

Det er selvfølgelig alvorligt, men alligevel. Vi ordner det nok med tiden, da vi har så mange kloge hoveder rundt i verden

Jeg er bare et barn, og jeg kan ikke gøre særlig meget.

Jeres kendskab til klimaforandringer

Langt de fleste af jer oplever, at I er velinformerede om klimaforandringer. Alligevel svarer I ikke helt entydigt på, om I ved nok. Over 25 procent af jer er faktisk i tvivl om det. Og kun ca. hver tredje af jer synes, I ved nok.

Jeres viden har I fortrinsvis fra fjernsynet eller skolen, mens en del af jer også svarer, at jeres viden kommer fra jeres forældre, avisen eller internettet.

Lidt mindre end halvdelen af jer kunne godt tænke sig at vide mere om klimaforandringer, og især hvad klimaforandringernes konsekvenser består i på verdensplan.

Klima i skolen

Kun omkring hver fjerde af jer kunne godt tænke sig at få mere at vide om klimaforandringer i skolen. Der er også mange af jer, som er i tvivl, om I kunne tænke jer mere viden. Men hvis I skulle have mere information om klimaforandringer, så er skolen dog jeres foretrukne sted – frem for i fritiden, fra jeres forældre eller andre steder. Her kan I se de mest populære måder at lære om det på:

1. Gennem deltagelse i konkurrencer i skolen
2. Via udflugter, eksempelvis til miljøskoler
3. Ved at lave praktiske opgaver i skolen, fx beregning af CO₂-udledning

Ud fra alle svarene tilsammen er det tydeligt, at kun få af jer synes, at den traditionelle tilgang via skolebøger eller debathæfter er en interessant måde at lære om klimaet på.

Når klimaproblematikken gør jer bange

Det er tankevækkende, at mere end halvdelen af jer af og til bliver nervøse, bange eller utrygge af mediernes omtale af klimaforandringer:

De ting, man hører i Nyhederne, gør mig naturligvis meget trist og bange, fordi det er nogle forfærdelige ting, jeg ser.

De ting, I bekymrer jer om, er blandt andet.:

- jordens undergang
- ulykker og naturkatastrofer
- global opvarmning og at isen smelter
- at folk vil dø - måske dig selv eller dine nærmeste
- at jeres liv og hverdag vil forandres

Hvordan ser verden ud, når

De fleste af jer har en masse billeder af, hvordan verden vil se ud, når I bliver voksne. Det er et meget dystert billede, der tegner sig, af fremtidens verden.

Rigtig mange af jer forestiller jer, at det vil blive meget varmere, at isen derfor vil smelte, verdenshavene stige, og at der vil komme oversvømmelser - også i Danmark. En del af jer tror endvidere, at mange dyrearter vil uddø, eller at dyrelivet i hvert fald vil ændre sig - måske så der kommer nye dyrearter til Danmark.

Også rigtig mange af jer beskriver en verden, der er beskidt, forurenet og ødelagt. Mange af de ord, der går igen, er grimt, ulækkert og lugtende. Mindre grønt, flere biler og dårlig luft er også nogle af de ting, I nævner, når I beskriver fremtiden.

Jorden er meget mere forurenet. Der er skidt over det hele, og der er ikke nær så rent, som der er nu.

Træerne er blevet dårligere på grund af syreregn, og luften er sikkert heller ikke særlig god.

At der vil komme flere og nye former for naturkatastrofer og ulykker, er også noget, I er inde på. Nogle af jer tror ligefrem, at jorden vil blive tom, øde og gold - at jorden simpelthen går under og menneskene dør.

Jorden vil være død, øde og forfærdelig tom og ensom.

I bliver voksne?

Men jeres fremtidsscenerier er dog ikke kun negative. Selv om mange af jer beskriver en verden præget af naturkatastrofer og forurening, tror I samtidig på, at meget endnu kan reddes. Det går ikke nødvendigvis så galt, hvis bare menneskene ændrer adfærd. Især vores CO₂-forbrug og stigende viden om miljøet er noget, en del af jer nævner som afgørende for udviklingen.

Vandstanden vil stige på grund af at isen smelter. Nogle steder vil måske oversvømme. Det vil ske, hvis ikke man finder en virkelig god metode til ikke at udslippe så meget forurening.

Det er svært at vide. Det kan gå begge veje. Enten har vi ikke opnået noget, og noget af indlandsisen er smeltet, der er flere orkaner osv. Eller også er vi blevet bedre til ikke at bruge så meget CO₂ og de andre ting, der nedbryder vores verden.

En bedre verden, nye muligheder og grundlæggende forandringer af både handlinger og teknologi er dog også et billede, mange af jer tegner af fremtiden. Særligt indstillingen til miljøet og udviklingen inden for bæredygtig teknologi står her helt centralt i jeres svar.

Jeg tror, at på det tidspunkt er der mange flere, der gør deres for miljøet. Og vi har måske fundet nogle små løsninger, der kan gøre en forskel.

Man vil være mere renlig, og der vil være flere bøder for miljøsvineri. Global opvarmning vil da blive mindsket en smule, pga. at der er så mange, der begynder at arbejde på at mindske det. Jeg håber også, at luften bliver renere.

Frygten for en usikker fremtid er meget gennemgående, og flere af jer udtrykker bekymring for jer selv og jeres nærmeste:

[Jeg frygter], at mine børnebørnebørnebørn måske kommer til at miste deres liv, på grund af at jeg og resten af verden ikke gjorde nok ved problemet, da det var muligt at håndtere.

Men når det kommer til stykket, er det dog de færreste af jer, der i hverdagen går rundt og er bange og nervøse for klimaforandringernes konsekvenser. De fleste af jer fortæller, at det er noget, der popper op af og til, fx i forbindelse med et nyhedsindslag, men at I glemmer det hurtigt igen. Nogle få af jer har oplevet at have svært ved at sove eller har haft ubehagelige drømme, fordi I bekymrer jer:

Jeg har for et stykke tid siden haft uhyggelige drømme om flodbølger, storme, oversvømmelser osv., og jeg drømte engang, at jeg stod nede på stranden, og lige pludselig var der bare vand overalt. Der var ikke et eneste landsted at se.

Hvem kan ændre udviklingen?

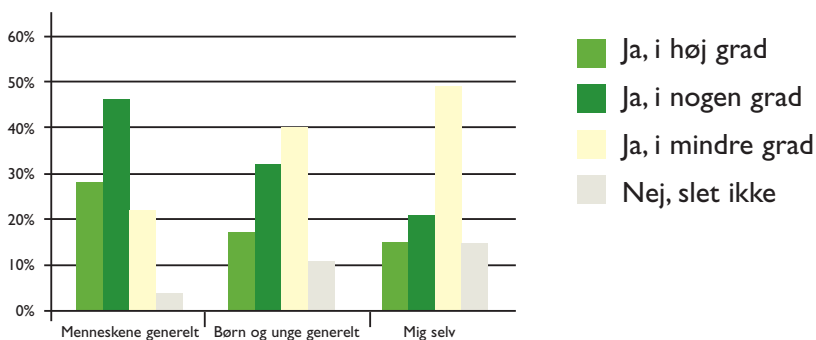
Vi spurgte jer, om I tror, at klimaforandringerne er menneskeskabte, og det gør I stort set alle sammen.

Men hvem er det så, der kan gøre en indsats for at stoppe udviklingen? Tre ud af fire af jer mener, at det er op til menneskene generelt at gøre noget. Der er færre af jer, der tror, at børn og unge kan gøre noget, mens I har allermindst tiltro til, at I selv personligt kan gøre en forskel for at ændre udviklingen. Fordelingen af svarene har vi sat ind i en boks og i en figur, så I kan se, hvordan procentfordelingen ser ud.

Hvem kan (være med til at) ændre udviklingen med klimaforandringer?

	Ja, i høj grad	Ja, i nogen grad	Ja, i mindre grad	Nej, slet ikke
Menneskene generelt	28 %	46 %	22 %	4 %
Børn og unge generelt	17 %	32 %	40 %	11 %
Mig selv	15 %	21 %	49 %	15 %

Hvem kan (være med til at) ændre udviklingen med klimaforandringer?

Skal børn overhovedet høres i klimadebatten?

Vi spurgte jer også, om det er vigtigt, at børn og unge bliver taget med på råd i forhold til et emne som klimaforandringer. Syv ud af ti mener, det er vigtigt, mens der omvendt er tre ud af ti, som ikke synes, at børn skal inddrages.

De af jer, der mener, at det er nyttesløst at tage børn med på råd, giver bl.a. følgende begrundelser:

- det er ikke børnenes opgave, det er noget de voksne skal ordne
- børn ved ikke nok om emnet
- børn får alligevel ikke indflydelse
- børn kan ikke gøre noget
- børn kan ikke forholde sig til det
- børn får rigeligt at vide om det i medierne i forvejen
- det skal nok gå uanset hvad

Et par af de kommentarer, I skiver i den forbindelse, lyder sådan her:

Det er ikke vigtigt at tage børnene med på råd, fordi det i høj grad er de voksnes skyld, at det er sket.

Vi ved ikke så meget om det, så vi kan ikke rigtig tage stilling til det. Jeg tror ikke, at der er mange unge, som interesserer sig for det. Vi har så mange ting i hovedet i forvejen. Og klimaforandringer lyder altså pænt kedeligt.

Men de fleste af jer mener som sagt, at det er vigtigt, at børn og unge bliver taget med på råd, og I har mange gode argumenter for, *hvorfor* I skal inddrages i klimadebatten. De mest gennemgående er:

AT DET GRUNDLÆGGENDE er vigtigt at lytte til børns mening. Børn har ofte en anderledes vinkel, som kan være værdifuld at medtænke i en problemløsning.

Voksne har måske et andet synspunkt på det, og vi har måske nogle andre. Det er noget man bliver nødt til at finde ud af ved at spørge os.

AT I OGSÅ SELV er med til at skabe klimaproblemerne, og at I dermed selv kan være med til aktivt at gøre en forskel. Derfor er det vigtigt, at I engagerer jer og bliver taget med på råd.

For vi skal jo også stoppe det. Det er ikke kun de voksne, der gør det. Det er jo lige så meget børn.

Jeg synes at de børn, der overhovedet ikke interesserer sig for klimaet, burde blive spurgt eller noget lignende, fordi det er jo dem, som er med til at gøre klimaet til noget rod, og de vil helt sikkert lære noget af det

AT I ER DEN GENERATION, som skal leve med klimaforandringerne. Det er jer, som skal fortsætte den gode udvikling og tage vare på miljøet i fremtiden.

Det er os, der er den næste generation. Og det er os, der skal være med til at bestemme, hvordan vi vil ændre verden. Og det er også os, der skal leve i den. Det er os, der skal fortsætte forehavendet

På et tidspunkt bliver vi nok mere involverede i det. Og så kan det være rart nok at vide, hvad det er, og hvad det går ud på.

AT I BLIVER BEDRE I STAND til at opføre jer mere miljørigtigt, når I får mere oplysning og indflydelse.

Vi skal have at vide, hvordan vi kan være med til at formindske vores CO2-forbrug... Så vi kan deltage!

... Så de [børn og unge] ved, hvad der sker, når de fx bruger tonsvis af hårspray.

Til slut vil vi endnu engang sige mange tak for jeres hjælp – både til denne undersøgelse om klimaforandringer og for jeres deltagelse i panelet gennem de sidste tre år.

Vi har lært meget af de svar, I har givet os. På Børnerådets hjemmeside (www.brd.dk) kan du finde alle de rapporter, vi har lavet på baggrund af jeres svar. Fremover vil der også komme nye rapporter med svarene fra vores nye Børnepanel, som består af næsten 2000 børn i 4. klasse, når de starter i panelet i efteråret 2009.

Tag et kig på www.boerneinfo.dk

Her kan I læse om jeres rettigheder, når det gælder alkohol, mobning, arbejde, kriminalitet, privatliv, vold, skole, skilsmisse, anbringelse, handicap og sex. Eller I kan prøve jeres moral af i forskellige onlinespil: Hvad gør du fx, hvis din mor snager i dine e-mails, eller hvis du tror, din ven bliver slået derhjemme?

Børnerådet

Vesterbrogade 35 A

1620 København V

Tlf: 3378 3300

E-mail: brd@brd.dk

www.brd.dk

